

Πρὸς Κορινθίους Β

Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, καὶ Τιμόθεος¹ ὁ ἀδελφός, **1**
τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ,² σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐν
ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ:³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ **2**
χριστοῦ. Εὐλογητὸς⁴ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ **3**
πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν⁵ καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως,⁶ ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ **4**
πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει,
διὰ τῆς παρακλήσεως⁶ ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. Ὅτι καθὼς **5**
περισσεύει τὰ παθήματα⁷ τοῦ χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ χριστοῦ
περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις⁶ ἡμῶν. Εἴτε δὲ θλιβόμεθα,⁸ ὑπὲρ τῆς ὑμῶν **6**
παρακλήσεως⁶ καὶ σωτηρίας, τῆς ἐνεργουμένης⁹ ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν

¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ² Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ³ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ⁴ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ⁵ οἰκτιρμός, οὔ, ὁ, compassion, pity. ⁶ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁷ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁸ θλίβω, press, oppress. ⁹ ἐνεργέω, work, effect.

παθημάτων¹ ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία² ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε
παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως³ καὶ σωτηρίας· εἰδότες ὅτι 7
ὥσπερ κοινωνοί⁴ ἐστε τῶν παθημάτων,¹ οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.³ Οὐ γὰρ 8
θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν,⁵ ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ,⁶ ὅτι καθ' ὑπερβολὴν⁷ ἐβαρύνθημεν⁸ ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι
ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν. Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα¹⁰ τοῦ θανάτου 9
ἐσχόκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι
τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ τηλικούτου¹¹ θανάτου ἐρρύσατο¹² ἡμᾶς καὶ ῥύεται,¹² εἰς ὃν 10
ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται,¹² συννυπουργούντων¹³ καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ 11
δεήσει,¹⁴ ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα¹⁵ διὰ πολλῶν
εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν.

¹πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ²βεβαιος, firm, secure. ³παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ⁴κοινωνός, οὔ, ό, partner, sharer. ⁵ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁶Ἀσία, ας, ή, Asia. ⁷ὑπερβολή, ής, ή, excess, superiority. ⁸βαρέω, burden, weigh down. ⁹ἐξαπορέομαι, despair, am utterly without resource. ¹⁰ἀπόκριμα, τος, τό, sentence, decision. ¹¹τηλικούτος, so great, so large. ¹²ῥύομαι, rescue, save. ¹³συννυργέω, join in helping, help together. ¹⁴δέησις, εως, ή, entreaty, prayer. ¹⁵χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor.

Ἡ γὰρ καύχησις¹ ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον² τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν¹²
 ἀπλότητι³ καὶ εἰλικρινείᾳ⁴ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ⁵ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ,
 ἀνεστράφημεν⁶ ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως⁷ δὲ πρὸς ὑμᾶς. Οὐ γὰρ ἄλλα¹³
 γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἣ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ
 ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε: καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα⁸¹⁴
 ὑμῶν ἐσμέν, καθάπερ⁹ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει¹⁰ ἐβουλόμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον,¹¹ ἵνα¹⁵
 δευτέραν χάριν ἔχητε: καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν,¹² καὶ πάλιν ἀπὸ¹⁶
 Μακεδονίας¹² ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι¹³ εἰς τὴν Ἰουδαίαν.
 Τοῦτο οὖν βουλευόμενος,¹⁴ μήτι¹⁵ ἄρα¹⁶ τῇ ἐλαφρίᾳ¹⁷ ἐχρησάμην;¹⁸ Ἡ ἃ¹⁷
 βουλεύομαι,¹⁴ κατὰ σάρκα βουλεύομαι,¹⁴ ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναί, ναι καὶ τὸ Οὐ,

¹ καύχῃσις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ² μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ³ ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ⁴ εἰλικρίνεια, ας, ἡ, sincerity, purity of motive. ⁵ σαρκικός, fleshly, carnal. ⁶ ἀναστρέφω, return, live. ⁷ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁸ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ⁹ καθάπερ, even as, just as. ¹⁰ πεποιθήσις, εως, ἡ, confidence, trust. ¹¹ πρότερον, formerly, before. ¹² Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹³ προπέμπω, send before, send forth. ¹⁴ βουλεύω, deliberate, take counsel. ¹⁵ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹⁶ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁷ ἐλαφρία, ας, ἡ, vacillation, levity. ¹⁸ χρᾶσθαι, use, make use of.

οὐ; Πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ οὐ. Ὁ 18

γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ

Σιλουανοῦ¹ καὶ Τιμοθέου,² οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν.

Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ Ἀμήν, τῷ θεῷ 20

πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. Ὁ δὲ βεβαιῶν³ ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς χριστόν, καὶ χρίσας⁴ 21

ἡμᾶς, θεός: ὁ καὶ σφραγισάμενος⁵ ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἄρραβῶνα⁶ τοῦ 22

πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος⁷ 23

ὑμῶν οὐκέτι ἤλθον εἰς Κόρινθον.⁸ Οὐχ ὅτι κυριεύομεν⁹ ὑμῶν τῆς πίστεως, 24

ἀλλὰ συνεργοί¹⁰ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν: τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

¹ Σιλουανός, οὐ, ὁ, Silvanus. ² Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ³ βεβαιῶ, confirm, secure. ⁴ χρίω, anoint. ⁵ σφραγίζω, seal, set a seal upon. ⁶ ἄρραβῶν, ὥνος, ὁ, earnest, pledge. ⁷ φείδομαι, spare, abstain. ⁸ Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ⁹ κυριεύω, be lord over, rule. ¹⁰ συνεργός, οὐ, ὁ, fellow worker.

Ἐκρίνα δὲ ἑμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ¹ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. Εἰ γὰρ ἐγὼ **2**
 λυπῶ² ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστὶν ὁ εὐφραίνων³ με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος² ἐξ ἐμοῦ; Καὶ **3**
 ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην¹ ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν,
 πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. Ἐκ γὰρ πολλῆς **4**
 θλίψεως καὶ συνοχῆς⁴ καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων,⁵ οὐχ ἵνα
 λυπηθῇτε,² ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως⁶ εἰς ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν,² οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν,² ἀλλὰ ἀπὸ μέρους – ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ⁷ – **5**
 πάντας ὑμᾶς. Ἰκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία⁸ αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων: ὥστε **6**
 τοῦναντίον⁹ μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι¹⁰ καὶ παρακαλέσαι, μήπως¹¹ τῇ
 περισσοτέρᾳ¹² λύπῃ¹ καταποθῇ¹³ ὁ τοιοῦτος. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι¹⁴ εἰς **8**
 αὐτὸν ἀγάπην. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν¹⁵ ὑμῶν, εἰ εἰς **9**
 πάντα ὑπήκοοί¹⁶ ἐστε. Ὡς δέ τι χαρίζεσθε,¹⁰ καὶ ἐγώ: καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι **10**

¹λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ²λυπέω, grieve, pain. ³εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁴συνοχή, ἥς, ἡ, dismay, anguish. ⁵δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⁶περισσώς, abundantly, exceedingly. ⁷ἐπιβαρέω, burden weigh down, burden. ⁸ἐπιτιμία, ας, ἡ, punishment. ⁹τοῦναντίον, on the contrary. ¹⁰χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹¹μήπως, lest in any way, lest perhaps. ¹²περισσός, excessive, abundant. ¹³καταπίνω, drink down, swallow. ¹⁴κυρῶω, confirm, ratify. ¹⁵δοκιμή, ἥς, ἡ, proof, approval. ¹⁶ὑπήκοος, obedient, listening to.

κεχάρισμαι,¹ ᾧ κεχάρισμαι,¹ δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ, ἵνα μὴ 11

πλεονεκτηθῶμεν² ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ: οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα³ ἀγνοοῦμεν.⁴

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα⁵ εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ θύρας μοι 12

ἀνεωγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν⁶ τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με 13

Τίτον⁷ τὸν ἀδελφόν μου: ἀλλὰ ἀποταξάμενος⁸ αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.⁹

Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι¹⁰ ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν 14

τῆς γνώσεως¹² αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. Ὅτι χριστοῦ εὐωδία 15

ἔσμεν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις: οἷς μὲν ὁσμὴ¹¹ 16

θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ¹¹ ζωῆς εἰς ζωὴν. Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός; 17

Οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ λοιποί, καπηλεύοντες¹⁴ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ: ἀλλ' ὡς ἐξ

εἰλικρινείας,¹⁵ ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ, κατενώπιον¹⁶ τοῦ θεοῦ, ἐν χριστῷ λαλοῦμεν.

¹χαρίζομαι, give freely, forgive. ²πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ³νόημα, τος, τό, thought, mind. ⁴ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁵Τρωάς, ἄδος, ἡ, Troas. ⁶ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ⁷Τίτος, ου, ὁ, Titus. ⁸ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ⁹Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁰θριαμβεύω, lead in a triumphal procession. ¹¹ὁσμή, ἡς, ἡ, smell, aroma. ¹²γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹³εὐωδία, ας, ἡ, fragrance, sweet smell. ¹⁴καπηλεύω, trade in, peddle. ¹⁵εἰλικρίνεια, ας, ἡ, sincerity, purity of motive. ¹⁶κατενώπιον, before, in the presence of (gen).

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν;¹ Εἰ μὴ χρήζομεν,² ὥς τινες, συστατικῶν³ **3**
 ἐπιστολῶν⁴ πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν;³ Ἡ ἐπιστολὴ⁴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, **2**
 ἐγγεγραμμένη⁵ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ
 πάντων ἀνθρώπων: φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ⁴ χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' **3**
 ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη⁵ οὐ μέλανι,⁶ ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζώντος, οὐκ ἐν πλαξίν⁷
 λιθίναις,⁸ ἀλλ' ἐν πλαξίν⁷ καρδίαις σαρκίναις.⁹ Πεποίθησιν¹⁰ δὲ τοιαύτην **4**
 ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν: οὐχ ὅτι ἱκανοὶ ἐσμεν ἅφ' ἑαυτῶν **5**
 λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης¹¹ ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ: ὃς καὶ **6**
 ἱκάνωσεν¹² ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος,¹³ ἀλλὰ πνεύματος:
 τὸ γὰρ γράμμα¹³ ἀποκτένει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.¹⁴ Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ **7**
 θανάτου ἐν γράμμασιν,¹³ ἐντετυπωμένη¹⁵ ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ
 δύνασθαι ἀτενίσαι¹⁶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν

¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ² χρήζω, need, have need of. ³ συστατικός, commendatory. ⁴ ἐπιστολή, ἥς, ἡ, letter, dispatch. ⁵ ἐγγράφω, inscribe, write. ⁶ μέλαν, ink. ⁷ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ⁸ λίθινος, of stone, made of stone. ⁹ σάρκινος, of the flesh, fleshly. ¹⁰ πεποίθησις, εως, ἡ, confidence, trust. ¹¹ ἱκανότης, ητος, ἡ, fitness, sufficiency. ¹² ἱκανώω, make sufficient, qualify. ¹³ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹⁴ ζωοποιέω, make alive, make to live. ¹⁵ ἐντυπώω, carve, impress. ¹⁶ ἀτενίζω, gaze, stare.

δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην,¹ πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἢ διακονία 8
 τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; Εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως² δόξα, πολλῶ 9
 μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ. Καὶ γὰρ οὐ δεδοξασται 10
 τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν³ τῆς ὑπερβαλλούσης⁴ δόξης. Εἰ 11
 γὰρ τὸ καταργούμενον,¹ διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα:⁵ καὶ οὐ καθάπερ⁶ 12
 Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα⁷ ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι⁸ τοὺς
 υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου:¹ ἀλλ' ἐπωρώθη⁹ τὰ νοήματα¹⁰ 14
 αὐτῶν: ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα⁷ ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει¹¹ τῆς
 παλαιᾶς¹² διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον,¹³ ὃ τι ἐν χριστῷ καταργεῖται.¹ 15
 Ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα¹⁴ ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς, κάλυμμα⁷ ἐπὶ τὴν καρδίαν
 αὐτῶν κεῖται.¹⁵ Ἡνίκα¹⁴ δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται¹⁶ τὸ 16

¹ καταργέω, make ineffective, abolish. ² κατάκρισις, εως, ἡ, condemnation, act of condemnation. ³ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ⁴ ὑπερβάλλω, go beyond, surpass. ⁵ χράομαι, use, make use of. ⁶ καθάπερ, even as, just as. ⁷ κάλυμμα, τος, τό, covering, veil. ⁸ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁹ παρώω, harden, render callous. ¹⁰ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹¹ ἀνάγνωσις, εως, ἡ, reading. ¹² παλαιός, old, ancient. ¹³ ἀνακαλύπτω, uncover, unveil. ¹⁴ ἡνίκα, when, at which time. ¹⁵ κείμαι, lie, be laid. ¹⁶ περιαιρέω, cast off, take away.

κάλυμμα.¹ Ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ² δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ 17
 ἐλευθερία.³ Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ⁴ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου 18
 κατοπτριζόμενοι,⁵ τὴν αὐτὴν εἰκόνα⁶ μεταμορφούμεθα⁷ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν,
 καθάπερ⁸ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἡλεήθημεν,⁹ οὐκ ἐκκακοῦμεν:¹⁰ 4
 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα¹¹ τὰ κρυπτὰ¹² τῆς αἰσχύνης,¹³ μὴ περιπατοῦντες ἐν
 πανουργίᾳ¹⁴ μηδὲ δολοῦντες¹⁵ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει¹⁶ τῆς
 ἀληθείας συνιστῶντες¹⁷ ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον
 τοῦ θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον¹⁸ τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς 3
 ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον:¹⁸ ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου 4
 ἐτύφλωσεν¹⁹ τὰ νοήματα²⁰ τῶν ἀπίστων,²¹ εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι²² αὐτοῖς τὸν

¹ κάλυμμα, τος, τό, covering, veil. ² οὗ, where, when. ³ ἐλευθερία, ας, ή, liberty, freedom. ⁴ ἀνακαλύπτω, uncover, unveil. ⁵ κατοπτρίζομαι, show as in a mirror, mirror. ⁶ εἰκόν, όνος, ή, image, likeness. ⁷ μεταμορφόω, change the form, transform. ⁸ καθάπερ, even as, just as. ⁹ ἐλεέω, have mercy, pity. ¹⁰ ἐκκακέω, am faint, am weary. ¹¹ ἀπείπον, speak out, renounce. ¹² κρυπτός, hidden, secret. ¹³ αἰσχύνη, ης, ή, shame. ¹⁴ πανουργία, ας, ή, cleverness, craftiness. Trickery. ¹⁵ δολόω, falsify, adulterate. ¹⁶ φανέρωσις, εως, ή, disclosure, announcement. ¹⁷ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹⁸ καλύπτω, cover, veil. ¹⁹ τυφλόω, blind, make blind. ²⁰ νόημα, τος, τό, thought, mind. ²¹ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ²² αὐγάζω, see, shine forth.

φωτισμὸν¹ τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ, ὃς ἐστὶν εἰκὼν² τοῦ θεοῦ. Οὐ 5
 γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ χριστὸν Ἰησοῦν κύριον· ἑαυτοὺς δὲ δούλους
 ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. Ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκοτῶν φῶς λάμψαι,³ ὃς ἔλαμψεν³ ἐν 6
 ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν¹ τῆς γνώσεως⁴ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν
 προσώπῳ Ἰησοῦ χριστοῦ.

Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν⁵ τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις⁶ σκεύεσιν,⁷ ἵνα ἡ ὑπερβολὴ⁸ τῆς 7
 δυνάμεως ᾗ τοῦ θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ θλιβόμενοι,⁹ ἀλλ' οὐ 8
 στενοχωρούμενοι·¹⁰ ἀπορούμενοι,¹¹ ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι·¹² διωκόμενοι, ἀλλ' 9
 οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι·¹³ καταβαλλόμενοι,¹⁴ ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι· πάντοτε 10
 τὴν νέκρωσιν¹⁵ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες,¹⁶ ἵνα καὶ ἡ ζωὴ
 τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. Ἀεὶ¹⁷ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον 11
 παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ¹⁸

¹ φωτισμός, οὐ, ὁ, enlightenment, light. ² εἰκὼν, ὄνος, ἡ, image, likeness. ³ λάμπω, shine. ⁴ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ⁵ θησαυρός, οὐ, ὁ, storehouse, treasure. ⁶ ὀστράκινος, made of earth or clay, made of earth. ⁷ σκεῦος, οὐς, τό, vessel, goods (plural). ⁸ ὑπερβολή, ἡς, ἡ, excess, superiority. ⁹ θλίβω, press, oppress. ¹⁰ στενοχωρέω, press upon, cramp. ¹¹ ἀπορέω, be at a loss, be perplexed. ¹² ἐξαπορέομαι, despair, am utterly without resource. ¹³ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹⁴ καταβάλλω, strike down, found. ¹⁵ νέκρωσις, εως, ἡ, death, putting to death. ¹⁶ περιφέρω, carry about, carry around. ¹⁷ ἀεὶ, always, ever. ¹⁸ θνητός, subject to death, mortal.

σαρκὶ ἡμῶν. Ὡστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται,¹ ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 12

Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα,

διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν: εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν 14

κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ γὰρ 15

πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα² διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν³

περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν,⁴ ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται,⁵ ἀλλ' ὁ 16

ἔσωθεν⁶ ἀνακαινοῦται⁷ ἡμέρα καὶ ἡμέρα. Τὸ γὰρ παραυτίκα⁸ ἐλαφρόν⁹ τῆς 17

θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν¹⁰ εἰς ὑπερβολὴν¹⁰ αἰώνιον βάρος¹¹ δόξης

κατεργάζεται¹² ἡμῖν, μὴ σκοπούντων¹³ ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ 18

βλεπόμενα: τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα:¹⁴ τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

¹ ἐνεργέω, work, effect. ² πλεονάζω, superabound, make to abound. ³ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ⁴ ἐκκακέω, am faint, am weary. ⁵ διαφθείρω, destroy utterly, spoil. ⁶ ἔσωθεν, from within, within. ⁷ ἀνακαινώνω, renew, amend. ⁸ παραυτίκα, immediately, for the moment. ⁹ ἐλαφρός, light, easy to bear. ¹⁰ ὑπερβολή, ἥς, ἡ, excess, superiority. ¹¹ βάρος, οὗς, τό, burden, weight. ¹² κατεργάζομαι, work out, produce. ¹³ σκοπέω, look at, contemplate. ¹⁴ πρόσκαιρος, temporary, passing.

Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος¹ ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνου² καταλυθῇ,³ οἰκοδομὴν⁴ **5**
 ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον,⁵ αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ γὰρ ἐν **2**
 τούτῳ στενάζομεν,⁶ τὸ οἰκητήριον⁷ ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι⁸
 ἐπιποθοῦντες·⁹ εἴγε¹⁰ καὶ ἐνδυσάμενοι¹¹ οὐ γυμνοὶ¹² εὐρεθισόμεθα. Καὶ γὰρ οἱ **3**
 ὄντες ἐν τῷ σκηνί² στενάζομεν⁶ βαρούμενοι·¹³ ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι,¹⁴
 ἀλλ' ἐπενδύσασθαι,⁸ ἵνα καταποθῇ¹⁵ τὸ θνητὸν¹⁶ ὑπὸ τῆς ζωῆς. Ὁ δὲ **5**
 κατεργασάμενος¹⁷ ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα¹⁸
 τοῦ πνεύματος. Θαρροῦντες¹⁹ οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες²⁰ ἐν τῷ **6**
 σώματι ἐκδημοῦμεν²¹ ἀπὸ τοῦ κυρίου – διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ **7**
 εἶδους²² – θαρροῦμεν¹⁹ δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν²³ μᾶλλον ἐκδημῆσαι²¹ ἐκ τοῦ **8**
 σώματος, καὶ ἐκδημῆσαι²⁰ πρὸς τὸν κύριον. Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα,²⁴ εἴτε **9**
 ἐνδημοῦντες,²⁰ εἴτε ἐκδημοῦντες,²¹ εὐάρεστοι²⁵ αὐτῷ εἶναι. Τοὺς γὰρ πάντας **10**

¹ ἐπίγειος, of the earth, earthly. ² σκήνος, οὐς, τό, tent, lodging. ³ καταλύω, destroy, lodge. ⁴ οἰκοδομή, ἥς, ἡ, building, edification. ⁵ ἀχειροποίητος, not made with hands, not made by hand. ⁶ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ⁷ οἰκητήριον, οὐ, τό, dwelling, habitation. ⁸ ἐπενδύομαι, put on over. ⁹ ἐπιποθέω, long for, strain after. ¹⁰ εἴγε, if indeed, seeing that. ¹¹ ἐνδύω, put on, clothe. ¹² γυμνός, naked, wearing only under-garments. ¹³ βαρέω, burden, weigh down. ¹⁴ ἐκδύω, take off, put off. ¹⁵ καταπίνω, drink down, swallow. ¹⁶ θνητός, subject to death, mortal. ¹⁷ κατεργάζομαι, work out, produce. ¹⁸ ἀρραβῶν, ὥνος, ὁ, earnest, pledge. ¹⁹ θαρρέω, of good courage, have confidence. ²⁰ ἐνδημέω, be at home, am at home. ²¹ ἐκδημέω, leave, be absent. ²² εἶδος, οὐς, τό, form, sight. ²³ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁴ φιλοτιμέομαι, have as an ambition, aspire to. ²⁵ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable.

ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος¹ τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσῃται²

ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῶ δὲ πεφανερῶμεθα: 11

ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. Οὐ γὰρ πάλιν 12

ἑαυτοὺς συνιστάνομεν³ ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν⁴ διδόντες ὑμῖν καυχήματος⁵ ὑπὲρ

ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ. Εἴτε γὰρ 13

ἐξέστημεν,⁶ θεῶ: εἴτε σωφρονοῦμεν,⁷ ὑμῖν. Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει⁸ 14

ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες

ἀπέθανον: καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι⁹ ἑαυτοῖς ζῶσιν, 15

ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν 16

οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα: εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα χριστόν, ἀλλὰ

νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. Ὡστε εἴ τις ἐν χριστῷ, καινὴ κτίσις:¹⁰ τὰ ἀρχαῖα¹¹ 17

¹ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ² κομίζω, receive, bring. ³ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ⁴ ἀφορμή, ἥς, ἡ, occasion, opportunity. ⁵ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ⁶ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁷ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ⁸ συνέχω, hold fast, oppress. ⁹ μηκέτι, no longer. ¹⁰ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ¹¹ ἀρχαῖος, old, ancient.

παρῆλθεν,¹ ἰδοὺ, γέγονεν καινὰ τὰ πάντα. Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ, τοῦ 18
καταλλάξαντος² ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν
τῆς καταλλαγῆς:³ ὥς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον καταλλάσσων² ἑαυτῷ, μὴ 19
λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα⁴ αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον
τῆς καταλλαγῆς.³

Ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν,⁵ ὥς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν: δεόμεθα 20
ὑπὲρ χριστοῦ, καταλλάγητε² τῷ θεῷ. Τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ 21
ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Συνεργοῦντες⁷ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν⁸ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι 6
ὑμᾶς – λέγει γάρ, Καιρῷ δεκτῷ⁹ ἐπήκουσά¹⁰ σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας 2
ἐβοήθησά¹¹ σοι: ἰδοὺ, νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος,¹² ἰδοὺ, νῦν ἡμέρα σωτηρίας – 3

¹παρέρχομαι, pass by, go by. ²καταλλάσσω, reconcile. ³καταλλαγῆ, ἥς, ἡ, reconciliation. ⁴παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ⁵πρεσβεύω, be an ambassador, am aged. ⁶δέομαι, ask, request. ⁷συνεργέω, work together. ⁸κενός, empty, vain. ⁹δεκτός, acceptable, welcome. ¹⁰ἐπακούω, hear, listen to. ¹¹βοηθέω, come to the aid of. ¹²εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received.

μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν,¹ ἵνα μὴ μωμηθῇ² ἡ διακονία· ἀλλ' ἐν 4
 παντὶ συνιστῶντες³ ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν,
 ἐν ἀνάγκαις,⁴ ἐν στενοχωρίαις,⁵ ἐν πληγαῖς,⁶ ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις,⁷ ἐν 5
 κόποις,⁸ ἐν ἀγρυπνίαις,⁹ ἐν νηστείαις,¹⁰ ἐν ἀγνότητι,¹¹ ἐν γνώσει,¹² ἐν 6
 μακροθυμίᾳ,¹³ ἐν χρηστότητι,¹⁴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ,¹⁵ ἐν 7
 λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων¹⁶ τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν
 καὶ ἀριστερῶν,¹⁷ διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας,¹⁸ διὰ δυσφημίας¹⁹ καὶ εὐφημίας:²⁰ ὡς 8
 πλάνοι²¹ καὶ ἀληθεῖς:²² ὡς ἀγνοοῦμενοι,²³ καὶ ἐπιγινωσκόμενοι: ὡς 9
 ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ, ζῶμεν: ὡς παιδευόμενοι,²⁴ καὶ μὴ θανατούμενοι:²⁵ ὡς 10
 λυπούμενοι,²⁶ αἰεὶ²⁷ δὲ χαίροντες: ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες:²⁸ ὡς
 μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.²⁹

¹ προσκοπή, ἥς, ἡ, cause for offense. ² μωμάομαι, find fault with, criticize. ³ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ⁴ ἀνάγκη, ἥς, ἡ, necessity, distress. ⁵ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ⁶ πληγή, ἥς, ἡ, blow, wound. ⁷ ἀκαταστασία, ας, ἡ, disturbance, disorder. ⁸ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ⁹ ἀγρυπνία, ας, ἡ, sleeplessness, watching. ¹⁰ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹¹ ἀγνότης, ἡτος, ἡ, purity, chastity. ¹² γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹³ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ¹⁴ χρηστότης, ἡτος, ἡ, goodness, kindness. ¹⁵ ἀνυπόκριτος, sincere, without hypocrisy. ¹⁶ ὅπλον, ου, τό, tool, implement. ¹⁷ ἀριστερός, left, on the left. ¹⁸ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ¹⁹ δυσφημία, ας, ἡ, defamation, slander. ²⁰ εὐφημία, ας, ἡ, good report, commendation. ²¹ πλάνος, deceiver, misleading. ²² ἀληθής, true, unconcealed. ²³ ἀγνοέω, not know, be unaware. ²⁴ παιδεύω, teach, educate. ²⁵ θανατόω, put to death, subdue. ²⁶ λυπέω, grieve, pain. ²⁷ αἰεὶ, always, ever. ²⁸ πλουτίζω, enrich, make wealthy. ²⁹ κατέχω, hold back, hold fast.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι,¹ ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτνυται.² 11

Οὐ στενοχωρεῖσθε³ ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε³ δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις⁴ ὑμῶν. Τὴν 13

δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν⁵ – ὡς τέκνοις λέγω – πλατύνθητε² καὶ ὑμεῖς.

Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες⁶ ἀπίστοις·⁷ τίς γὰρ μετοχή⁸ δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας;⁹ 14

Τίς δὲ κοινωνία¹⁰ φωτὶ πρὸς σκότος; Τίς δὲ συμφώνησις¹¹ χριστῷ πρὸς Βελιάρ¹² 15

; ἢ τίς μερίς¹³ πιστῷ μετὰ ἀπίστου;⁷ Τίς δὲ συγκατάθεσις¹⁴ ναῶ θεοῦ μετὰ 16

εἰδώλων;¹⁵ Ὑμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι Ἐνοικήσω

ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω·¹⁷ καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι

λαός. Διό, Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,¹⁸ λέγει κύριος, καὶ 17

ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· καὶ γὰρ εἰσδέξομαι¹⁹ ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, 18

καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας,²⁰ λέγει κύριος παντοκράτωρ.²¹

¹ Κορίνθιος, ου, ὁ, Corinthian. ² πλατύνω, broaden, enlarge. ³ στενοχωρέω, press upon, cramp. ⁴ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ⁵ ἀντιμισθία, ας, ἡ, reward, recompense. ⁶ ἑτεροζυγέω, be unevenly yoked, be mismatched. ⁷ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ⁸ μετοχή, ἡς, ἡ, sharing, partnership. ⁹ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹⁰ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹¹ συμφώνησις, εως, ἡ, agreement, harmony. ¹² Βελιάρ, ὁ, Beliar. ¹³ μερίς, ἰδος, ἡ, part, portion. ¹⁴ συγκατάθεσις, εως, ἡ, agreement, union. ¹⁵ εἶδωλον, ου, τό, image, idol. ¹⁶ ἐνοικέω, dwell in, am settled in. ¹⁷ ἐμπεριπατέω, walk about, walk among. ¹⁸ ἀφορίζω, separate, set apart. ¹⁹ εἰσδέχομαι, receive, welcome. ²⁰ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²¹ παντοκράτωρ, ορος, ὁ, ruler of all, Almighty.

Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ ⁷
 παντὸς μολυσμοῦ¹ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες² ἁγιωσύνην³ ἐν φόβῳ
 θεοῦ.

Χωρήσατε⁴ ἡμᾶς: οὐδένα ἡδικήσαμεν,⁵ οὐδένα ἐφθείραμεν,⁶ οὐδένα ²
 ἐπλεονεκτήσαμεν.⁷ Οὐ πρὸς κατάκρισιν⁸ λέγω: προείρηκα⁹ γάρ, ὅτι ἐν ταῖς ³
 καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν¹⁰ καὶ συζῆν.¹¹ Πολλή μοι παρρησία ⁴
 πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις¹² ὑπὲρ ὑμῶν: πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει,¹³
 ὑπερπερισσεύομαι¹⁴ τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν¹⁵ οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν¹⁶ ἡ σὰρξ ⁵
 ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι:¹⁷ ἔξωθεν¹⁸ μάχαι,¹⁹ ἔσωθεν²⁰ φόβοι. Ἀλλ' ὁ ⁶
 παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς²¹ παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ θεός, ἐν τῇ παρουσίᾳ²²

¹ μολυσμός, οὐ, ὁ, defilement, staining. ² ἐπιτελέω, complete, perform. ³ ἁγιωσύνη, ης, ἡ, holiness, holy or sanctified state. ⁴ χωρέω, make room for, hold. ⁵ ἀδικέω, do wrong, harm. ⁶ φθείρω, destroy, corrupt. ⁷ πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ⁸ κατάκρισις, εως, ἡ, condemnation, act of condemnation. ⁹ προλέγω, say beforehand, forewarn. ¹⁰ συναποθνήσκω, die with, die together with. ¹¹ συζάω, live with, live together with. ¹² καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹³ παρακλήσις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ¹⁴ ὑπερπερισσεύω, abound much more, abound exceedingly. ¹⁵ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹⁶ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ¹⁷ θλίβω, press, oppress. ¹⁸ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ¹⁹ μάχη, ης, ἡ, fight, conflict. ²⁰ ἔσωθεν, from within, within. ²¹ ταπεινός, humble, downcast. ²² παρουσία, ας, ἡ, presence, coming.

Τίτου:¹ οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ² αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει³ ἡ ⁷
 παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων⁴ ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν,⁵ τὸν ὑμῶν
 ὄδυρμόν,⁶ τὸν ὑμῶν ζῆλον⁷ ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ ⁸
 ἐλύπησα⁸ ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ,⁹ οὐ μεταμέλομαι,¹⁰ εἰ καὶ μετεμελόμην:¹⁰
 βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ⁹ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν⁸ ὑμᾶς. Νῦν ⁹
 χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε,⁸ ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε⁸ εἰς μετάνοιαν:¹¹ ἐλυπήθητε⁸
 γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε¹² ἐξ ἡμῶν. Ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη¹³ ¹⁰
 μετάνοιαν¹¹ εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον¹⁴ κατεργάζεται:¹⁵ ἡ δὲ τοῦ κόσμου
 λύπη¹³ θάνατον κατεργάζεται.¹⁵ Ἰδοὺ γάρ, αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι⁸ ¹¹
 ὑμᾶς, πόσῃ¹⁶ κατειργάσατο¹⁵ ὑμῖν σπουδὴν,¹⁷ ἀλλὰ ἀπολογίαν,¹⁸ ἀλλὰ
 ἀγανάκτησιν,¹⁹ ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,⁵ ἀλλὰ ζῆλον,⁷ ἀλλὰ ἐκδίκησιν.²⁰
 Ἐν παντὶ συνεστήσατε²¹ ἑαυτοὺς ἀγνοῦς²² εἶναι ἐν τῷ πράγματι.²³ Ἄρα εἰ καὶ ¹²

¹ Τίτος, ου, ό, Titus. ² παρουσία, ας, ή, presence, coming. ³ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ⁴ ἀναγγέλλω, announce, report. ⁵ ἐπιπόθησις, εως, ή, longing, eager longing. ⁶ ὄδυρμός, οὔ, ό, lamentation, mourning. ⁷ ζῆλος, ου, ό, zeal, jealousy. ⁸ λυπέω, grieve, pain. ⁹ ἐπιστολή, ής, ή, letter, dispatch. ¹⁰ μεταμέλομαι, regret, repent. ¹¹ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ¹² ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ¹³ λύπη, ης, ή, pain, grief. ¹⁴ ἀμεταμέλητος, without regret, not to be repented of. ¹⁵ κατεργάζομαι, work out, produce. ¹⁶ πόσος, how many? how great? ¹⁷ σπουδή, ής, ή, haste, diligence. ¹⁸ ἀπολογία, ας, ή, speech in defense, verbal defense. ¹⁹ ἀγανάκτησις, εως, ή, indignation. ²⁰ ἐκδίκησις, εως, ή, vengeance, vindication. ²¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ²² ἄγνός, pure, holy. ²³ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter.

ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν¹ τοῦ ἀδικήσαντος,² οὐδὲ εἵνεκεν¹ τοῦ ἀδικηθέντος,²
ἀλλ' εἵνεκεν¹ τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν³ ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα. 13

Ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει⁴ ὑμῶν περισσοτέρως⁵ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ
Τίτου,⁶ ὅτι ἀναπέπαυται⁷ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν. Ὅτι εἴ τι αὐτῷ 14
ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθην:⁸ ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ
ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις⁹ ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτου⁶ ἀλήθεια ἐγενήθη. 15
Καὶ τὰ σπλάγχνα¹⁰ αὐτοῦ περισσοτέρως⁵ εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμιμνησκομένου¹¹
τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν,¹² ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου¹³ ἐδέξασθε αὐτόν. 16
Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ¹⁴ ἐν ὑμῖν.

¹ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ² ἀδικέω, do wrong, harm. ³ σπουδή, ἤς, ἡ, haste, diligence. ⁴ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁵ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁶ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ⁷ ἀναπαύω, refresh, take rest. ⁸ καταισχύνω, put to shame, shame. ⁹ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹⁰ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹¹ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ¹² ὑπακοή, ἤς, ἡ, obedience. ¹³ τρόμος, ου, ὁ, trembling, quaking. ¹⁴ θαρρέω, of good courage, have confidence.

Γνωρίζομεν¹ δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς **8**
ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας·² ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ³ θλίψεως ἡ περισσεΐα⁴ τῆς **2**
χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους⁵ πτωχεΐα⁶ αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον
τῆς ἀπλότητος⁸ αὐτῶν. Ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν **3**
αὐθαίρετοι,⁹ μετὰ πολλῆς παρακλήσεως¹⁰ δεόμενοι¹¹ ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν **4**
κοινωνίαν¹² τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους· καὶ οὐ καθὼς ἡλπίσαμεν, ἀλλ’ **5**
ἐαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ εἰς τὸ **6**
παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον,¹³ ἵνα καθὼς προενήρξατο,¹⁴ οὕτως¹⁵ καὶ ἐπιτελέσῃ¹⁶
εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. Ἄλλ’ ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ **7**
λόγῳ, καὶ γνώσει,¹⁷ καὶ πάσῃ σπουδῇ,¹⁸ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ
ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. Οὐ κατ’ ἐπιταγὴν¹⁹ λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων **8**
σπουδῆς¹⁸ καὶ τοῦ τῆς ὑμετέρας²⁰ ἀγάπης γνήσιον²¹ δοκιμάζων.²² Γινώσκετε γὰρ **9**

¹γνωρίζω, make known, declare. ²Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ³δοκιμή, ἥς, ἡ, proof, approval. ⁴περισσεΐα, ας, ἡ, superfluity, surplus. ⁵βάθος, ους, τό, depth, deep. ⁶πτωχεΐα, ας, ἡ, poverty, beggary. ⁷πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ⁸ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ⁹αὐθαίρετος, of one's own accord. ¹⁰παρακλήσις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ¹¹δέομαι, ask, request. ¹²κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹³Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹⁴προενάρχομαι, begin (beforehand), begin before. ¹⁵οὕτως, thus, so. ¹⁶ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁷γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹⁸σπουδή, ἥς, ἡ, haste, diligence. ¹⁹ἐπιταγή, ἥς, ἡ, command, commandment. ²⁰ὑμέτερος, your. ²¹γνήσιος, genuine, true. ²²δοκιμάζω, prove, approve.

τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν,¹ πλούσιος
 ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ³ πλουτήσητε.⁴ Καὶ γνώμην⁵ ἐν τούτῳ δίδωμι: 10
 τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει,⁶ οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν
 προενήρξασθε⁷ ἀπὸ πέρυσι.⁸ Νυνὶ⁹ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε,¹⁰ ὅπως, 11
 καθάπερ¹¹ ἡ προθυμία¹² τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι¹⁰ ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ 12
 γὰρ ἡ προθυμία¹² πρόκειται,¹³ καθὼς¹⁴ ἂν ἔχη τις, εὐπρόσδεκτος,¹⁵ οὐ καθὼς¹⁴ οὐκ
 ἔχει. Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις,¹⁶ ὑμῖν δὲ θλίψις: ἀλλ' ἐξ ἰσότητος,¹⁷ ἐν τῷ νῦν 13
 καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα¹⁸ εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα,¹⁹ ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων 14
 περίσσευμα¹⁸ γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα:¹⁹ ὅπως γένηται ἰσότης,¹⁷ καθὼς 15
 γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασεν:²⁰ καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἡλαττόνησεν.²¹

¹ πτωχεύω, be (extremely) poor, destitute. ² πλούσιος, rich. ³ πτωχεία, ας, ἡ, poverty, beggary. ⁴ πλουτέω, be rich, become rich. ⁵ γνώμη, ης, ἡ, purpose, opinion. ⁶ συμφέρω, bring together, it is profitable. ⁷ προεναρχομαι, begin (beforehand), begin before. ⁸ πέρυσι, last year. ⁹ νυνί, now, already. ¹⁰ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹¹ καθάπερ, even as, just as. ¹² προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ¹³ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ¹⁴ καθὼς, in so far as, as. ¹⁵ εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received. ¹⁶ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ¹⁷ ἰσότης, ητος, ἡ, equality, fairness. ¹⁸ περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ¹⁹ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ²⁰ πλεονάζω, superabound, make to abound. ²¹ ἡλαττονέω, have less, have too little.

Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν¹ ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου.² 16

Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν³ ἐδέξατο, σπουδαιότερος⁴ δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος⁵

ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμψαμεν⁶ δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος⁷ 18

ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν: οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ 19

χειροτονηθεὶς⁸ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος⁹ ἡμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ

διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν¹⁰

ἡμῶν: στελλόμενοι¹¹ τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται¹² ἐν τῇ ἀδρότῃ¹³ ταύτῃ 20

τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν: προνοούμενοι¹⁴ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου 21

ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμψαμεν⁶ δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν 22

ἐδοκιμάσαμεν¹⁵ ἐν πολλοῖς πολλάκις¹⁶ σπουδαῖον⁴ ὄντα, νυνὶ¹⁷ δὲ πολὺ

σπουδαιότερον,⁴ πεποιθήσει¹⁸ πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. Εἴτε ὑπὲρ Τίτου,² κοινωνὸς¹⁹ 23

ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός:²⁰ εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα

¹ σπουδή, ἡς, ἡ, haste, diligence. ² Τίτος, ου, ὁ, Titus. ³ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁴ σπουδαῖος, diligent, earnest. ⁵ αὐθαίρετος, of one's own accord. ⁶ συμπέμπω, send with, send along with. ⁷ ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ⁸ χειροτονέω, choose, appoint. ⁹ συνέκδημος, ου, ὁ, traveling companion, fellow traveler. ¹⁰ προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ¹¹ στέλλω, arrange, take care. ¹² μωμάομαι, find fault with, criticize. ¹³ ἀδρότης, ητος, ἡ, abundance, lavishness. ¹⁴ προνοέω, provide for, have regard for. ¹⁵ δοκιμάζω, prove, approve. ¹⁶ πολλάκις, often, many times. ¹⁷ νυνί, now, already. ¹⁸ πεποίθησις, εως, ἡ, confidence, trust. ¹⁹ κοινωνός, οὔ, ὁ, partner, sharer. ²⁰ συνεργός, οὔ, ὁ, fellow worker.

χριστοῦ. Τὴν οὖν ἐνδείξιν¹ τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως² ὑπὲρ ὑμῶν, 24
εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε³ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους περισσόν⁴ μοί ἐστιν τὸ γράφειν 9
ὑμῖν: οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν⁵ ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν,⁶ ὅτι 2
Ἀχαῖα⁷ παρεσκεύασται⁸ ἀπὸ πέρυσι:⁹ καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζήλος¹⁰ ἠρέθισεν¹¹ τοὺς
πλείονας. Ἐπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα¹² ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν 3
κενωθῇ¹³ ἐν τῷ μέρει τούτῳ: ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι⁸ ᾗτε: μήπως,¹⁴ 4
ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες⁶ καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους,¹⁵
καταισχυνθῶμεν¹⁶ ἡμεῖς – ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς – ἐν τῇ ὑποστάσει¹⁷ ταύτῃ τῆς
καυχήσεως.² Ἀναγκαῖον¹⁸ οὖν ἡγησάμην¹⁹ παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα 5
προέλθωσιν²⁰ εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσιν²¹ τὴν προκατηγγελεμένην²²

¹ ἐνδείξις, εως, ἡ, proof, sign. ² καύχῃς, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ³ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ⁴ περισσός, excessive, abundant. ⁵ προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ⁶ Μακεδών, όνος, ό, Macedonian. ⁷ Ἀχαῖα, ας, ἡ, Achaia. ⁸ παρασκευάζω, prepare, make ready. ⁹ πέρυσι, last year. ¹⁰ ζήλος, ου, ό, zeal, jealousy. ¹¹ ἐρεθίζω, arouse, provoke. ¹² καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ¹³ κενόω, empty, make void. ¹⁴ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ¹⁵ ἀπαρασκευάστος, not ready, unprepared. ¹⁶ καταισχύνω, put to shame, shame. ¹⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ¹⁸ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁹ ἡγέομαι, lead, be chief. ²⁰ προέρχομαι, go in front, precede. ²¹ προκαταρτίζω, arrange beforehand. ²² προκαταγγέλλω, foretell, announce beforehand.

εὐλογίαν¹ ὑμῶν, ταύτην ἐτοίμην² εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν¹ καὶ μὴ ὡς
πλεονεξίαν.³

Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως,⁴ φειδομένως⁴ καὶ θερίσει.⁵ καὶ ὁ σπείρων ἐπ' 6
εὐλογίαις,¹ ἐπ' εὐλογίαις¹ καὶ θερίσει.⁵ Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται⁶ τῇ καρδίᾳ: 7
μὴ ἐκ λύπης⁷ ἢ ἐξ ἀνάγκης:⁸ ἱλαρὸν⁹ γὰρ δότην¹⁰ ἀγαπᾷ ὁ θεός. Δυνατὸς δὲ ὁ 8
θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεύσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν
αὐτάρκειαν¹¹ ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν: καθὼς γέγραπται, 9
Ἐσκόρπισεν,¹² ἔδωκεν τοῖς πένησιν:¹³ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. 10
Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν¹⁴ σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν¹⁵ χορηγήσαι,¹⁶
καὶ πληθύναι¹⁷ τὸν σπόρον¹⁸ ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι¹⁹ τὰ γενήματα²⁰ τῆς
δικαιοσύνης ὑμῶν: ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι²¹ εἰς πᾶσαν ἀπλότητα,²² ἥτις 11

¹ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ² ἐτοιμος, ready, prepared. ³ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ⁴ φειδομένως, sparingly. ⁵ θερίζω, reap, gather. ⁶ προαιρέω, propose, purpose. ⁷ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ⁸ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁹ ἱλαρός, cheerful, glad. ¹⁰ δότης, ου, ὁ, giver. ¹¹ αὐτάρκεια, ας, ἡ, sufficiency, contentment. ¹² σκορπίζω, scatter, disperse. ¹³ πένης, ητος, ὁ, poor, needy. ¹⁴ ἐπιχορηγέω, supply, provide. ¹⁵ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ¹⁶ χορηγέω, provide, supply in abundance. ¹⁷ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁸ σπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ¹⁹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ²⁰ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ²¹ πλουτίζω, enrich, make wealthy. ²² ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity.

κατεργάζεται¹ δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν² τῷ θεῷ. Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας³ 12
 ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα⁴ τὰ ὑστερήματα⁵ τῶν ἁγίων, ἀλλὰ
 καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν² τῷ θεῷ: διὰ τῆς δοκιμῆς⁶ τῆς 13
 διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ⁷ τῆς ὁμολογίας⁸ ὑμῶν εἰς
 τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι⁹ τῆς κοινωνίας¹⁰ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς
 πάντας: καὶ αὐτῶν δεήσει¹¹ ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων¹² ὑμᾶς διὰ τὴν 14
 ὑπερβάλλουσιν¹³ χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. Χάρις δὲ τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ 15
 αὐτοῦ δωρεᾷ.¹⁵

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραότητος¹⁶ καὶ ἐπεικειᾶς¹⁷ τοῦ 10
 χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς¹⁸ ἐν ὑμῖν, ἀπὼν¹⁹ δὲ θαρρῶ²⁰ εἰς ὑμᾶς: 2
 δέομαι²¹ δέ, τὸ μὴ παρῶν²² θαρρῆσαι²⁰ τῇ πεποιθήσει²³ ἢ λογιζομαι τολμήσαι²⁴

¹ κατεργάζομαι, work out, produce. ² εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ³ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ⁴ προσαναπληρόω, supply. ⁵ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ⁶ δοκιμή, ἡς, ἡ, proof, approval. ⁷ ὑποταγή, ἡς, ἡ, subjection, obedience. ⁸ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ⁹ ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹⁰ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹¹ δεῖσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹² ἐπιποθέω, long for, strain after. ¹³ ὑπερβάλλω, go beyond, surpass. ¹⁴ ἀνεκδιήγητος, indescribable. ¹⁵ δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ¹⁶ πραΰτης, mildness, gentleness. ¹⁷ ἐπιείκεια, ας, ἡ, kindness, gentleness. ¹⁸ ταπεινός, humble, downcast. ¹⁹ ἄπειμι, go away, depart. ²⁰ θαρρέω, of good courage, have confidence. ²¹ δέομαι, ask, request. ²² πάρεμι, be present, have arrived. ²³ πεποίθις, εως, ἡ, confidence, trust. ²⁴ τολμάω, dare, endure.

ἐπὶ τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. Ἐν σαρκὶ 3
 γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα¹ – τὰ γὰρ ὄπλα² τῆς 4
 στρατείας³ ἡμῶν οὐ σαρκικά,⁴ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν⁵
 ὀχυρωμάτων⁶ – λογισμοῦς⁷ καθαιροῦντες⁸ καὶ πᾶν ὑψωμα⁹ ἐπαιρόμενον¹⁰ κατὰ 5
 τῆς γνώσεως¹¹ τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες¹² πᾶν νόημα¹³ εἰς τὴν ὑπακοήν¹⁴
 τοῦ χριστοῦ, καὶ ἐν ἐτοιμῷ¹⁵ ἔχοντες ἐκδικῆσαι¹⁶ πᾶσαν παρακοήν,¹⁷ ὅταν 6
 πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.¹⁴ Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις πέποιθεν 7
 ἐαυτῷ χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς
 χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς χριστοῦ. Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν¹⁸ τι 8
 καυχῶμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν – ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομήν,¹⁹
 καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν⁵ ὑμῶν – οὐκ αἰσχυνθήσομαι:²⁰ ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν 9
 ἐκφοβεῖν²¹ ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.²² Ὅτι, Αἱ μὲν ἐπιστολαί,²² φησὶν, βαρεῖαι²³ 10

¹ στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ² ὄπλον, ου, τό, tool, implement. ³ στρατεία, ας, ἡ, campaign, warfare. ⁴ σαρκικός, fleshly, carnal. ⁵ καθαίρεσις, εως, ἡ, tearing down, destruction. ⁶ ὀχύρωμα, τος, τό, fortress, strong defense. ⁷ λογισμός, ου, ὁ, reasoning, reflection. ⁸ καθαιρέω, take down, pull down. ⁹ ὑψωμα, τος, τό, height, lofty thing. ¹⁰ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹¹ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹² αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ¹³ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁴ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ¹⁵ ἐτοιμος, ready, prepared. ¹⁶ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ¹⁷ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ¹⁸ περισσός, excessive, abundant. ¹⁹ οἰκοδομή, ἡς, ἡ, building, edification. ²⁰ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ²¹ ἐκφοβέω, frighten, terrify. ²² ἐπιστολή, ἡς, ἡ, letter, dispatch. ²³ βαρύς, heavy, burdensome.

καὶ ἰσχυραί·¹ ἢ δὲ παρουσία² τοῦ σώματος ἀσθενής,³ καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.
 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱ⁵ ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν⁶ ἀπόντες,⁷ 11
 τοιοῦτοι καὶ παρόντες⁸ τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶμεν⁹ ἐγκρίναι¹⁰ ἢ συγκρίναι¹¹ 12
 ἑαυτοὺς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων·¹² ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς
 μετροῦντες,¹³ καὶ συγκρίνοντες¹¹ ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν.¹⁴ Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ 13
 εἰς τὰ ἄμετρα¹⁵ καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον¹⁶ τοῦ κανόνος¹⁷ οὗ
 ἐμέρισεν¹⁸ ἡμῖν ὁ θεός, μέτρον,¹⁶ ἐφικέσθαι¹⁹ ἄχρι καὶ ὑμῶν. Οὐ γὰρ ὡς μὴ 14
 ἐφικνούμενοι¹⁹ εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν²⁰ ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν
 ἐφθάσαμεν²¹ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ· οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα¹⁵ καυχώμενοι, ἐν 15
 ἀλλοτρίοις²² κόποις,²³ ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης²⁴ τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν
 ὑμῖν μεγαλυνθῆναι²⁵ κατὰ τὸν κανόνα¹⁷ ἡμῶν εἰς περισσεῖαν,²⁶ εἰς τὰ 16
 ὑπερέκεινα²⁷ ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ²² κανόνι¹⁷ εἰς τὰ ἔτοιμα²⁸

¹ ἰσχυρός, strong, mighty. ² παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ³ ἀσθενής, weak, infirm. ⁴ ἐξουθενέω, despise, ignore. ⁵ οἷος, such as, of what kind. ⁶ ἐπιστολή, ἥς, ἡ, letter, dispatch. ⁷ ἀπειμι, go away, depart. ⁸ πάρεμι, be present, have arrived. ⁹ τολμάω, dare, endure. ¹⁰ ἐγκρίνω, class, classify. ¹¹ συγκρίνω, combine, compare. ¹² συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹³ μετρέω, measure, estimate. ¹⁴ συνίημι, understand, consider. ¹⁵ ἄμετρος, immeasurable, not measurable. ¹⁶ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ¹⁷ κανών, όνος, ό, rule, standard. ¹⁸ μερίζω, divide, part. ¹⁹ ἐφικνέομαι, reach, come to. ²⁰ ὑπερεκτείνω, stretch out beyond, overextend. ²¹ φθάνω, come before another, anticipate. ²² ἀλλότριος, strange, foreign. ²³ κόπος, ου, ό, labor, trouble. ²⁴ αὐξάνω, cause to grow, increase. ²⁵ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ²⁶ περισσεῖα, ας, ἡ, superfluity, surplus. ²⁷ ὑπερέκεινα, beyond. ²⁸ ἔτοιμος, ready, prepared.

καυχήσασθαι. Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχάσθω. Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν 17
 συνιστῶν,¹ ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος,² ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.¹

Ὅφελον³ ἀνείχεσθέ⁴ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ·⁵ ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ⁴ μου. Ζηλῶ⁶ 11

γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζηλῶ·⁷ ἡρμოსάμην⁸ γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον⁹ ἀγνήν¹⁰
 παραστήσαι τῷ χριστῷ. Φοβοῦμαι δὲ μήπως¹¹ ὡς ὁ ὄφις¹² Εὐὰν¹³ ἐξηπάτησεν¹⁴ 3
 ἐν τῇ πανουργίᾳ¹⁵ αὐτοῦ, οὕτως φθαρῇ¹⁶ τὰ νοήματα¹⁷ ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος
 τῆς εἰς τὸν χριστόν. Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ 4
 ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ
 οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε.⁴ Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι¹⁹ τῶν ὑπὲρ 5
 λῖαν²⁰ ἀποστόλων. Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης²¹ τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει·²² ἀλλ' ἐν 6
 παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. Ἡ ἀμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν 7

¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ² δόκιμος, tested, approved. ³ ὄφελον, would that (used to express a fruitless wish) ⁴ ἀνέχομαι, endure, bear with. ⁵ ἀφροσύνη, ης, ἡ, foolishness, want of sense. ⁶ ζηλόω, be zealous, am jealous. ⁷ ζηλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁸ ἀρμόζω, fit, join. ⁹ παρθένος, ου, ἡ, virgin. ¹⁰ ἀγνός, pure, holy. ¹¹ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ¹² ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ¹³ Εὐα, ας, ἡ, Eve. ¹⁴ ἐξαπατάω, seduce wholly, deceive. ¹⁵ πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ¹⁶ φθείρω, destroy, corrupt. ¹⁷ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁸ ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹⁹ ὑστερέω, lack, need. ²⁰ λῖαν, greatly, very. ²¹ ἰδιώτης, ου, ὁ, unskilled or ungifted person, amateur. ²² γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge.

ταπεινῶν¹ ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε,² ὅτι δωρεὰν³ τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον
 εὐηγγελισάμεν ὑμῖν; Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα,⁴ λαβὼν ὀψώνιον⁵ πρὸς τὴν 8
 ὑμῶν διακονίαν: καὶ παρὼν⁶ πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς,⁷ οὐ κατενάρκησα⁸ 9
 οὐδενός: τὸ γὰρ ὑστέρημά⁹ μου προσανεπλήρωσαν¹⁰ οἱ ἀδελφοί, ἐλθόντες ἀπὸ
 Μακεδονίας:¹¹ καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῇ¹² ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. Ἔστιν 10
 ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις¹³ αὕτη οὐ φραγήσεται¹⁴ εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς
 κλίμασιν¹⁵ τῆς Ἀχαΐας.¹⁶ Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ θεὸς οἶδεν. Ὁ δὲ 11
 ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω¹⁷ τὴν ἀφορμὴν¹⁸ τῶν θελόντων ἀφορμῇ,¹⁸ ἵνα ἐν
 ᾧ καυχῶνται, εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι,¹⁹ 13
 ἐργάται²⁰ δόλιοι,²¹ μετασχηματιζόμενοι²² εἰς ἀποστόλους χριστοῦ. Καὶ οὐ 14
 θαυμαστόν:²³ αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται²² εἰς ἄγγελον φωτός. Οὐ 15
 μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται²² ὡς διάκονοι

¹ ταπεινῶ, humble, humiliate. ² ὑψώ, lift up, exalt. ³ δωρεάν, without cost, without cause. ⁴ συλάω, rob, plunder. ⁵ ὀψώνιον, ου, τό, compensation, wages. ⁶ πάριμι, be present, have arrived. ⁷ ὑστερέω, lack, need. ⁸ καταναρκάω, burden, encumber. ⁹ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹⁰ προσανεπλήρω, supply. ¹¹ Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ¹² ἀβαρής, not burdensome. ¹³ καύχησις, εως, ή, boasting, act of boasting. ¹⁴ φράσσω, stop, shut. ¹⁵ κλίμα, τος, τό, region, territory. ¹⁶ Ἀχαΐα, ας, ή, Achaia. ¹⁷ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ¹⁸ ἀφορμή, ης, ή, occasion, opportunity. ¹⁹ ψευδαπόστολος, ου, ό, false apostle. ²⁰ ἐργάτης, ου, ό, workman, laborer. ²¹ δόλιος, deceitful, treacherous. ²² μετασχηματίζω, transform, disguise. ²³ θαυμαστός, wonderful, marvelous.

δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Πάλιν λέγω, μή τις με δόξη ἄφρονα¹ εἶναι: εἰ δὲ μήγε,² καὶ³ ὥς ἄφρονα¹ δέξασθέ 16

με, ἵνα καὶ γὰρ μικρόν τι καυχῆσωμαι. Ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὥς 17

ἐν ἀφροσύνῃ,⁴ ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει⁵ τῆς καυχήσεως.⁶ Ἐπεὶ⁷ πολλοὶ 18

καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, καὶ γὰρ καυχῆσομαι. Ἡδέως⁸ γὰρ ἀνέχεσθε⁹ τῶν 19

ἀφρόνων,¹ φρόνιμοι¹⁰ ὄντες. Ἀνέχεσθε⁹ γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ,¹¹ εἴ τις 20

κατεσθίει,¹² εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται,¹³ εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει.¹⁴ 21

Κατὰ ἀτιμίαν¹⁵ λέγω, ὥς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήσαμεν: ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ¹⁶ – ἐν

ἀφροσύνῃ⁴ λέγω – τολμᾷ¹⁶ καὶ γὰρ. Ἑβραῖοι¹⁷ εἰσιν; Κἀγώ. Ἰσραηλίται¹⁸ εἰσιν; 22

Κἀγώ. Σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; Κἀγώ. Διάκονοι χριστοῦ εἰσιν; – παραφρονῶν¹⁹ 23

λαλῶ – Ὑπὲρ ἐγώ. Ἐν κόποις²⁰ περισσοτέρως,²¹ ἐν πληγαῖς²² ὑπερβαλλόντως,²³

¹ ἄφρων, foolish, senseless. ² μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ³ καὶ, and if, even if. ⁴ ἀφροσύνη, ης, ἡ, foolishness, want of sense. ⁵ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁶ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ⁷ ἐπεὶ, when, since. ⁸ ἡδέως, sweetly, gladly. ⁹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁰ φρόνιμος, prudent, wise. ¹¹ καταδουλόω, enslave. ¹² κατεσθίω, eat up, devour. ¹³ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁴ δέρω, beat, flay. ¹⁵ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ¹⁶ τολμᾶω, dare, endure. ¹⁷ Ἑβραῖος, ου, ὁ, Hebrew. ¹⁸ Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ¹⁹ παραφρονέω, be beside oneself, be insane. ²⁰ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ²¹ περισσώς, abundantly, exceedingly. ²² πληγή, ἡς, ἡ, blow, wound. ²³ ὑπερβαλλόντως, above measure, much more.

ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως,¹ ἐν θανάτοις πολλάκις,² ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις³ 24
 τεσσαράκοντα⁴ παρὰ μίαν ἔλαβον. Τρίς⁵ ῥαβδίσθην,⁶ ἅπαξ⁷ ἐλιθάσθην,⁸ τρίς⁵ 25
 ἐναυάγησα,⁹ νυχθήμερον¹⁰ ἐν τῷ βυθῷ¹¹ πεποίηκα: ὁδοιπορίαις¹² πολλάκις,² 26
 κινδύνοις¹³ ποταμῶν,¹⁴ κινδύνοις¹³ ληστῶν,¹⁵ κινδύνοις¹³ ἐκ γένους,¹⁶ κινδύνοις¹³
 ἐξ ἔθνων, κινδύνοις¹³ ἐν πόλει, κινδύνοις¹³ ἐν ἐρημίᾳ,¹⁷ κινδύνοις¹³ ἐν θαλάσῃ,
 κινδύνοις¹³ ἐν ψευδαδέλφοις:¹⁸ ἐν κόπῳ¹⁹ καὶ μόχθῳ,²⁰ ἐν ἀγρυπνίαις²¹ πολλάκις,² 27
 ἐν λιμῷ²² καὶ δίψει,²³ ἐν νηστείαις²⁴ πολλάκις,² ἐν ψύχει²⁵ καὶ γυμνότητι.²⁶ 28
 Χωρὶς τῶν παρεκτός,²⁷ ἢ ἐπισύστασίς²⁸ μου ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα²⁹ πασῶν
 τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται,³⁰ καὶ οὐκ ἐγὼ 29
 πυροῦμαι;³¹ Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας³² μου καυχῆσομαι. Ὁ θεὸς καὶ 30
 πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ οἶδεν, ὃ ὦν εὐλογητὸς³³ εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ

¹ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ² πολλάκις, often, many times. ³ πεντάκις, five times. ⁴ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁵ τρίς, thrice, three times. ⁶ ῥαβδίζω, beat with a rod, beat with rods. ⁷ ἅπαξ, once, once for all. ⁸ λιθάζω, throw stones, stone. ⁹ ναυαγέω, suffer shipwreck, am shipwrecked. ¹⁰ νυχθήμερον, ου, τό, day and a night, twenty-four hours. ¹¹ βυθός, ου, ό, sea, deep water. ¹² ὁδοιπορία, ας, ή, walking, journey. ¹³ κίνδυνος, ου, ό, danger, peril. ¹⁴ ποταμός, ου, ό, river, stream. ¹⁵ ληστής, ου, ό, robber, brigand. ¹⁶ γένος, ους, τό, race, kind. ¹⁷ ἐρημία, ας, ή, wilderness, desert. ¹⁸ ψευδάδελφος, ου, ό, false brother. ¹⁹ κόπος, ου, ό, labor, trouble. ²⁰ μόχθος, ου, ό, toil, hardship. ²¹ ἀγρυπνία, ας, ή, sleeplessness, watching. ²² λιμός, ου, ό, hunger, famine. ²³ δίψος, ους, τό, thirst. ²⁴ νηστεία, ας, ή, fasting, fast. ²⁵ ψύχος, ους, τό, cold. ²⁶ γυμνότης, ητος, ή, nakedness, exposure. ²⁷ παρεκτός, except for, apart from. ²⁸ ἐπισύστασις, εως, ή, gathering, concourse. ²⁹ μέριμνα, ης, ή, care, anxiety. ³⁰ σκανδαλίζω, cause to stumble. ³¹ πυρόω, burn, am purified by fire. ³² ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ³³ εὐλογητός, well spoken of, blessed.

ψεύδομαι.¹ Ἐν Δαμασκῷ² ὁ ἐθνάρχης³ Ἀρέτα⁴ τοῦ βασιλέως ἐφρούρει⁵ τὴν 32
 Δαμασκηνῶν⁶ πόλιν, πιάσαι⁷ με θέλων· καὶ διὰ θυρίδος⁸ ἐν σαργάνῃ⁹ 33
 ἐχαλάσθην¹⁰ διὰ τοῦ τείχους¹¹ καὶ ἐξέφυγον¹² τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

Καυχᾶσθαι δὴ¹³ οὐ συμφέρει¹⁴ μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας¹⁵ καὶ 12
 ἀποκαλύψεις¹⁶ κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων¹⁷ – 2
 εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς¹⁸ τοῦ σώματος οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν –
 ἄρπαγέντα¹⁹ τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον 3
 – εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς¹⁸ τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ θεὸς οἶδεν – ὅτι 4
 ἠρπάγη¹⁹ εἰς τὸν παράδεισον,²⁰ καὶ ἤκουσεν ἄρρητα²¹ ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν
 ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. Ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι· ὑπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ 5
 καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις²² μου· ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ 6

¹ ψεύδομαι, lie. ² Δαμασκός, οὐ, ἡ, Damascus. ³ ἐθνάρχης, ου, ὁ, ethnarch (provincial governor). ⁴ Ἀρέτας, α, ὁ, Aretas. ⁵ φρουρέω, guard, protect. ⁶ Δαμασκηνός, from Damascus, inhabitant of Damascus. ⁷ πιάζω, take, lay hold of. ⁸ θυρίς, ἴδος, ἡ, window, windowsill. ⁹ σαργάνη, ης, ἡ, basket. ¹⁰ χαλάω, slacken, let down. ¹¹ τεῖχος, ους, τό, wall. ¹² ἐκφεύγω, flee away, flee out. ¹³ δὴ, also, indeed. ¹⁴ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁵ ὀπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ¹⁶ ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ¹⁷ δεκατέσσαρες, fourteen, 14. ¹⁸ ἐκτός, aside from, besides. ¹⁹ ἄρπάζω, seize, snatch. ²⁰ παράδεισος, ου, ὁ, paradise, Paradise. ²¹ ἄρρητος, inexpressible, unspeakable. ²² ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness.

ἔσομαι ἄφρων: ¹ ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ: φείδομαι ² δέ, μή τις εἰς ἐμέ λογίσηται ὑπὲρ δ
 βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. Καὶ τῇ ὑπερβολῇ ³ τῶν ἀποκαλύψεων ⁴ ἵνα μὴ ⁷
 ὑπεραίρωμαι, ⁵ ἐδόθη μοι σκόλοψ ⁶ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατάν, ἵνα με κολαφίζῃ, ⁷
 ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. ⁵ Ὑπὲρ τούτου τρίς ⁸ τὸν κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ⁸
 ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ εἴρηκέν μοι, Ἀρκεῖ ¹⁰ σοι ἡ χάρις μου: ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ⁹
 ἀσθενείᾳ ¹¹ τελειοῦται. ¹² Ὡδιστα ¹³ οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις ¹¹
 μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ¹⁴ ἐπ' ἐμέ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. Διὸ εὐδοκῶ ¹⁵ ἐν ¹⁰
 ἀσθενείαις, ¹¹ ἐν ὕβρεσιν, ¹⁶ ἐν ἀνάγκαις, ¹⁷ ἐν διωγμοῖς, ¹⁸ ἐν στενοχωρίαις, ¹⁹ ὑπὲρ
 χριστοῦ: ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

Γέγονα ἄφρων ¹ καυχώμενος: ὑμεῖς με ἠναγκάσατε: ²⁰ ἐγὼ γὰρ ὧφειλον ὑφ' ὑμῶν ¹¹
 συνίστασθαι: ²¹ οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα ²² τῶν ὑπὲρ λίαν ²³ ἀποστολῶν, εἰ καὶ οὐδὲν

¹ ἄφρων, foolish, senseless. ² φείδομαι, spare, abstain. ³ ὑπερβολή, ἥς, ἡ, excess, superiority. ⁴ ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ⁵ ὑπεραίρω, raise beyond, uplift. ⁶ σκόλοψ, σπος, ὁ, thorn, splinter. ⁷ κολαφίζω, strike with the fist, treat roughly. ⁸ τρίς, thrice, three times. ⁹ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁰ ἀρκέω, assist, suffice. ¹¹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹² τελειόω, fill, fulfill. ¹³ ἡδιστα, most gladly, pleasantly. ¹⁴ ἐπισκηνώω, dwell, set up a tent upon. ¹⁵ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁶ ὕβρις, εως, ἡ, damage, insult. ¹⁷ ἀνάγκη, ἥς, ἡ, necessity, distress. ¹⁸ διωγμός, οὔ, ὁ, persecution. ¹⁹ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ²⁰ ἀναγκάζω, force, compel. ²¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ²² ὑστέρεω, lack, need. ²³ λίαν, greatly, very.

εἰμι. Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη¹ ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν 12
 σημείοις καὶ τέρασιν² καὶ δυνάμεσιν. Τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε³ ὑπὲρ τὰς 13
 λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα⁴ ὑμῶν; Χαρίσασθέ⁵ μοι
 τὴν ἀδικίαν⁶ ταύτην.

Ἰδοὺ, τρίτον ἐτοίμως⁷ ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω⁴ ὑμῶν: οὐ γὰρ 14
 ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς: οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν⁸ θησαυρίζειν,⁹
 ἀλλ' οἱ γονεῖς⁸ τοῖς τέκνοις. Ἐγὼ δὲ ἥδιστα¹⁰ δαπανήσω¹¹ καὶ ἐκδαπανηθήσομαι 15
 ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ περισσοτέρως¹³ ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἥττον¹⁴ ἀγαπῶμαι.
 Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα¹⁵ ὑμᾶς: ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος,¹⁶ δόλω¹⁷ ὑμᾶς 16
 ἔλαβον. Μή τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα¹⁸ ὑμᾶς; 17
 Παρεκάλεσα Τίτον,¹⁹ καὶ συναπέστειλα²⁰ τὸν ἀδελφόν: μή τι²¹ ἐπλεονέκτησεν¹⁸

¹κατεργάζομαι, work out, produce. ²τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ³ἡττάομαι, be overcome or defeated, am defeated. ⁴καταναρκάω, burden, encumber. ⁵χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁶ἀδικία, ας, ή, unrighteousness. ⁷ἐτοίμως, readily. ⁸γονεὺς, έως, ό, parent. ⁹θησαυρίζω, lay up, store up. ¹⁰ἥδιστα, most gladly, pleasantly. ¹¹δαπανάω, spend, spend freely. ¹²ἐκδαπανάω, spend completely. ¹³περισσώς, abundantly, exceedingly. ¹⁴ἥττων, lesser, inferior. ¹⁵καταβαρέω, burden, weigh down. ¹⁶πανοῦργος, clever, crafty. ¹⁷δόλος, ου, ό, guile, deceit. ¹⁸πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ¹⁹Τίτος, ου, ό, Titus. ²⁰συναποστέλλω, send with, send together with. ²¹μή τι, interrogative particle expecting a negative answer.

ὕμᾱς Τίτος;¹ Οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; Οὐ τοῖς αὐτοῖς ἰχνεσιν;²

Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα;³ Κατενώπιον⁴ τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ 19

λαλοῦμεν: τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.⁵ Φοβοῦμαι γάρ, 20

μήπως⁶ ἐλθὼν οὐχ οἷους⁷ θέλω εὐρω ὑμᾶς, καὶ γὰρ εὐρεθῶ ὑμῖν οἷον⁷ οὐ θέλετε:

μήπως⁶ ἔρεις,⁸ ζῆλοι,⁹ θυμοί,¹⁰ ἐριθεΐαι,¹¹ καταλαλιαί,¹² ψιθυρισμοί,¹³ φυσιώσεις,¹⁴

ἀκαταστασίαι.¹⁵ μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσει¹⁶ ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ 21

πενθήσω¹⁷ πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων,¹⁸ καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ

ἀκαθαρσίᾳ¹⁹ καὶ πορνείᾳ²⁰ καὶ ἀσελγείᾳ²¹ ἣ ἔπραξαν.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν 13

σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. Προεῖρηκα²² καὶ προλέγω,²² ὥς παρὼν²³ τὸ δεύτερον, καὶ 2

¹ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ² ἶχνος, ους, τό, track, footprint. ³ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ⁴ κατενώπιον, before, in the presence of (gen). ⁵ οἰκοδομή, ἡς, ἡ, building, edification. ⁶ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ⁷ οἷος, such as, of what kind. ⁸ ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ⁹ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ¹⁰ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ¹¹ ἐριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition. ¹² καταλαλιά, ᾶς, ἡ, evil speech, slander. ¹³ ψιθυρισμός, οὔ, ὁ, gossiping, secret slandering. ¹⁴ φυσιώσις, εως, ἡ, puffing up, arrogance. ¹⁵ ἀκαταστασία, ας, ἡ, disturbance, disorder. ¹⁶ ταπεινῶ, humble, humiliate. ¹⁷ πενθέω, mourn, lament. ¹⁸ προαμαρτάνω, sin beforehand, sin previously. ¹⁹ ἀκαθαρσία, ας, ἡ, uncleanness, impurity. ²⁰ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ²¹ ἀσελγεία, ας, ἡ, licentiousness, debauchery. ²² προλέγω, say beforehand, forewarn. ²³ πάρεμι, be present, have arrived.

ἀπὼν¹ νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσιν² καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω
 εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι.³ ἐπεὶ⁴ δοκιμὴν⁵ ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος 3
 χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ⁶ ἐν ὑμῖν: καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη 4
 ἐξ ἀσθενείας,⁷ ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. Καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ,
 ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ 5
 ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε.⁸ Ἡ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτούς, ὅτι
 Ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν; Εἰ μήτι⁹ ἀδόκιμοί¹⁰ ἐστε. Ἐλπίζω δὲ ὅτι 6
 γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν ἀδόκιμοι.¹⁰ Εὐχομαι¹¹ δὲ πρὸς τὸν θεόν, μὴ 7
 ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι¹² φανώμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ
 καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι¹⁰ ὦμεν. Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς 8
 ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς 9
 δὲ δυνατοὶ ᾗτε: τοῦτο δὲ καὶ εὐχόμεθα,¹¹ τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.¹³ Διὰ τοῦτο 10

¹ ἀπειμι, go away, depart. ² προημαρτάνω, sin beforehand, sin previously. ³ φείδομαι, spare, abstain. ⁴ ἐπεὶ, when, since. ⁵ δοκιμή, ἤς, ἡ, proof, approval. ⁶ δυνατέω, be able, be powerful. ⁷ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness.

⁸ δοκιμάζω, prove, approve. ⁹ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹⁰ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ¹¹ εὐχομαι, pray, wish. ¹² δόκιμος, tested, approved. ¹³ κατάρτισις, εως, ἡ, being made complete, perfecting.

ταῦτα ἀπὸν¹ γράφω, ἵνα παρὼν² μὴ ἀποτόμως³ χρήσωμαι,⁴ κατὰ τὴν ἐξουσίαν
ἣν ἔδωκέν μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν,⁵ καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.⁶

Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε: καταρτίζεσθε,⁷ παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε,⁸ 11
εἰρηνεύετε:⁹ καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε 12
ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι.¹⁰

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. 13

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία¹¹ τοῦ 14
ἀγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ ἀπειμι, go away, depart. ² παρειμι, be present, have arrived. ³ ἀποτόμως, severely, rigorously. ⁴ χρᾶμαι, use, make use of. ⁵ οἰκοδομή, ἡς, ἡ, building, edification. ⁶ καθαίρεσις, εως, ἡ, tearing down, destruction. ⁷ καταρτίζω, mend, fit. ⁸ φρονέω, think, judge. ⁹ εἰρηνεύω, bring to peace, be at peace. ¹⁰ φίλημα, τος, τό, kiss. ¹¹ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution.